

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės tarybos
2022 m. birželio 21 d.
sprendimu Nr. T- 322

PATVIRTINTA
Kauno lopšelio-darželio „Spindulys“
direktoriaus
2022 m. liepos 1 d.
įsakymu Nr. V- 26

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „SPINDULYS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Duomenys apie įstaigą

Švietimo teikėjo pavadinimas - Kauno lopšelis-darželis „Spindulys“.

Teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Priklausomybė – Kauno miesto savivaldybės mokykla.

Grupė ir tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Adresas – Sukilėlių pr. 71, LT-49324, Kaunas.

Telefonas – (8-37) 38 67 37; 38 67 73.

Elektroninis paštas – darzelisspindulys@gmail.com

Internetinė svetainė – www.spindulys.kaunas.lm.lt

Įstaiga siekia užtikrinti kokybišką valstybės bei savivaldybės deleguotų funkcijų įgyvendinimą, ugdant ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus, sutelkiant profesionalių pedagogų komandą ir kartu su šeima sudarant palankias sąlygas kiekvieno ugdytinio optimaliai raidai.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje „Spindulys“ dirba kompetentingi, aukštos kvalifikacijos mokytojai. Visi ugdytojai kvalifikuoti, turi aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, mokytojo, vyresniojo mokytojo, mokytojo metodininko kvalifikacines kategorijas. Vyksta kryptingas mokytojų ir kitų specialistų bendradarbiavimas. Įstaigoje dirbantys švietimo pagalbos ir meninio ugdymo mokytojai lanksčiai integruojasi į ugdymosi procesą, talkina grupių mokytojams, tariasi dėl ugdymo pritaikymo vaikui, jo ugdymosi pažangos. Mokytojoms ugdymo procese talkina ikimokyklinio ugdymo mokytojų padėjėjos, specialiųjų poreikių vaikus ugdyti padeda mokytojų padėjėjos. Paskatinti šių dienų iššūkių, pedagogai įgijo ir tobulina šiuos gebėjimus: suvokti

esminius ugdymo turinio dalykus, tirti, planuoti, numatyti ugdymo strategijas, jas įgyvendinti, sumaniai ir kūrybiškai derinti ugdymo metodus, individualizuoti ir diferencijuoti ugdymą, dirbti komandoje. Mokytojai įgyja naujų kompetencijų kaip organizuoti įtraukijį, į vaiko gerovę ir skirtingus ugdymosi poreikius orientuotą ugdymą. Ikimokyklinėje įstaigoje dirbantys mokytojai gerbia vaiką bei siekia sudaryti sąlygas jam visapusiškai ugdytis ir jaustis saugiu.

Įstaigos savitumas

Lopšelis – darželis „Spindulys“ įsikūręs netoli Klebonišio miško, kairiajame Neries krante, Eigulių seniūnijoje, savo veiklos metus skaičiuoja nuo 1983 m. Įstaiga turi savo simboliką: emblema, vėliavą, himną.

Tai - ikimokyklinio ugdymo įstaiga, ugdanti vaikus nuo 1,5 – 7 m. Vaikų grupės komplektuojamos, atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius, į kurias integruojami specialiujų ugdymosi poreikių turintys vaikai. Jiems teikiama specialiojo pedagogo, logopedo, psichologo, socialinio pedagogo, mokytojo padėjėjo pagalba. Siekiant patenkinti tėvų pageidavimus, sudarytas lankstus darželio grupių darbo grafikas. Veikia 10,5 val., 12 val. grupės.

Lopšelyje – darželyje „Spindulys“ siekiama padėti kiekvienam vaikui darniai augti ir optimaliai ugdytis, sudarant sąlygas visapusiškam vaiko tobulėjimui, saviraiškos tenkinimui, atsižvelgiama į kiekvieno vaiko kultūrinę ir socialinę patirtį, individualius poreikius ir gebėjimus.

Mokytojų ir vaikų santykiai grindžiami pasitikėjimu ir pagarba, jie kartu kuria bendro gyvenimo įstaigoje ir grupėje susitarimus, kurie padeda ugdytis atsakomybę ir tarpusavio supratimą. Laikomasi požiūrio, kad vaikiškumas yra vertybė, vaikams netaikomi suaugusiems būdingi elgesio standartai, kuriamos sąlygos vaikų saviraiškai ir vaikiškam elgesiui plėtotis.

Siekiamo pažinti kiekvieną vaiką, numatome individualius ugdymo(si) būdus ir metodus.

Specialiujų ugdymosi poreikių turintiems vaikams teikiama švietimo pagalba, vaikų ugdymosi problemas ir kitus gerovės klausimus padeda spręsti Vaiko gerovės komisija.

Siekiami sudaryti kuo palankesnes sąlygas sėkmingai vaiko socializacijai ir integracijai. Įstaiga dalyvauja ankstyvosios prevencijos programose, kuriose siekiama pagerinti emocinę vaikų savijautą, padedant jiems įgyti socialinių ir emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų.

Didelį dėmesį skiriame vaikų fizinės ir psichinės sveikatos stiprinimui, ekologiniam vaikų ugdymui. Įstaigoje sutelkta specialistų komanda, kuri teikia kokybiškas vaiko ugdymo(si) paslaugas, akcentuojamas prigimtinių vaiko poreikių tenkinimas, vykdant vaiko sveikatos stiprinimą, propaguojant sveiką gyvenseną.

Ugdymas grindžiamas atviru ir pagarbiu bendravimu ir bendradarbiavimu su ugdytinių tėvais. Nuolat siekiame, kad vaiko tėvai dalyvautų ugdymosi procese ir taptų aktyviais

bendruomenės nariais. Grupių mokytojai ir Švietimo pagalbos vaikui specialistai teikia savalaikę pagalbą šeimai. Nuolat tariamės dėl individualių vaiko ugdymosi poreikių, problemų sprendimo būdų, veiksmingų ugdymo metodų taikymo.

Įstaigos patalpų ir lauko žaidimų aikštelių ugdymosi aplinka inovatyvi, atvira ir funkcionali įrangos įvairovė, virtuali, stimuliuojanti mokymąsi ir kūrybiškumą. Ugdymas vyksta įvairiose erdvėse: žaidimų kambaryje, dailės studijoje, muzikos ir sporto salėse, lauke ir išvykose už įstaigos ribų.

Darželyje puoselėjamos savos ir etnokultūrinės tradicijos: švenčiame mokslo metų baigimo ir pradžios šventę, Rudenėlio, Žibintų šventes, organizuojame Adventinius, Kalėdinius, Velykinius renginius, Užgavėnes, vaikų išleistuves į mokyklą ir kt. Organizuojami Vasario 16-osios, Kovo 11-osios minėjimai. Vykstama į įvairius renginius mieste, organizuojamos išvykos po Kauno bei Lietuvos žymias vietas.

Lopšelyje-darželyje bendradarbiavimas su socialiniais partneriais paremtas prasmingos partnerystės principu. Įstaiga plėtoja partnerystės ryšius su Generolo P. Plechavičiaus kadetų licėjumi, LSMU pradine mokykla, KTU, A. Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla, V. Kudirkos viešąja biblioteka, Kauno valstybiniu lėlių teatru, kitomis ikimokyklinėmis įstaigomis.

Vaikų poreikiai

Vaikas – bręstanti asmenybė, turinti savo individualius ir socialinius poreikius, nori būti suprastas ir mylimas. Remiantis A. Maslow motyvacijos teorija, darželyje tenkinami vaikų fiziologiniai, saugumo, meilės ir pagarbos, pažinimo, kūrybos, estetiniai poreikiai.

Svarbiausias vaiko **poreikis – žaisti**. Poreikis žaisti yra svarbiausias pirmais septyntaisiais vaiko gyvenimo metais. Tai būdas pažinti save, pasaulį, išmokti kontroliuoti savo elgesį, perprasti elgesio pasekmes, pažinti kitus ir palaikyti ryšius su bendraamžiais. Žaidžiant atsiskleidžia pažintiniai procesai, sprendžiamas konfliktas tarp vaiko savito pasaulio suvokimo ir realaus pasaulio. Žaidimas padeda vaikui save realizuoti, išspręsti emocijas, socialines problemas, suvokti moralines normas ir vaidmenis. Žaidimo metu lavėja vaiko intelektas, socialiniai gebėjimai, turtėja dvasinis pasaulis.

Žaisdamas vaikas tenkina natūralų **judėjimo poreikį**, įtvirtina sveikos gyvensenos pradmenis, mokosi prireikus sukaupti jėgas, valią, pažinti savo kūno galimybes, būti drąšiam, atkakliam. Tenkinant natūralų judėjimo poreikį, įvairinami kūno kultūros ugdymo būdai, siūlomi judrūs, sportiniai žaidimai, laisvas muzikinis judesys.

Asmenybės vystymuisi, savigarbos formavimuisi labai svarbi saviraiška. Per meninę veiklą vaikai tenkina savo **poreikį išreikšti save per kūrybą** vaidinant, šokant, muzikuojant,

kuriant dailės darbelius. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, siekiama sudaryti jam palankias sąlygas tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymosi aplinką.

Ypač ryškus vaikų **poreikis – tyrinėti, pažinti, eksperimentuoti**, mokytis ir atrasti pasaulį. Šis poreikis skatina domėjimąsi viskuo, kas supa vaiką: gamta, žmonėmis, daiktais, įvairia veikla ir technologijomis.

Naujų technologijų poreikis – technologijų pasaulyje gimę vaikai nori jas matyti ir naudoti kiekviename žingsnyje. Tai puikus būdas sujungti naujausias technologijas ir ugdymo procesą – ugdymo veikloje naudoti interaktyvias priemones. Tai leidžia įdomiai, šiuolaikiškai ir efektyviai perteikti žinias veiklose. Šiuolaikiniai vaikai aktyvūs, smalsūs, kritiškai mąstantys siekia prasmingos veiklos.

Kuo vyresni vaikai, tuo labiau išryškėja **poreikis komunikuoti, bendrauti su kitais vaikais**, suaugusiais. Vaikas nori būti gerbiamas, išklaustas, būti kitų pripažintas, kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių.

Poreikis patenkinti savo smalsumą – ikimokyklinukas labai smalsus, todėl šis amžius labai patogus plėsti vaiko akiratį. Tenkindami savo smalsumą, vaikai kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną.

Poreikis jaustis saugiai – vaikas nori jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaiptiui ir pats mokosi saugoti save.

Specialiųjų poreikių vaikų poreikiai tenkinami pagal amžiaus tarpsnius ir sutrikimų rūšis, jiems pritaikomos arba individualizuojamos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos.

Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Šeima yra pirmasis vaiko mokytojas. Bendraujant su ugdytinių tėvais, išryškėja ikimokyklinę įstaigą lankančių vaikų ir šeimos poreikiai: visuminis vaikų ugdymas, gera vaiko savijauta, sveika, saugi, jauki ugdomoji aplinka, sėkminga vaiko adaptacija pradėjus lankyti grupę, vaiko parengimas mokyklai. Atliekamos kasmetinės tėvų apklausos atskleidė, kad vaikų tėvams svarbu vaiko savijauta darželyje, vaiko poreikių tenkinimas, vaiko ugdymo(si) kokybė ir individualūs vaiko pasiekimai. Todėl vaiko tėvai pripažįstami tiesioginiais ugdymo proceso dalyviais, drauge su pedagogais sprendžiantys vaiko ugdymo turinio, rezultatų vertinimo klausimus.

Darželyje siekiama, kad tėvų ir darželio pedagogų bendradarbiavimas taptų vienu iš pagrindinių tikslų, lemiančių ugdymo sėkmę, jis turi vadovautis principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui. Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas tolerancija, abipuse pagarba ir pasitikėjimu, bendraujant su ugdytinių šeimomis kuriama įstaigos kultūra, tradicijos, užtikrinama ugdymo kokybė. Tėvai nori gauti profesionalias ikimokyklinio ugdymo

pedagogų konsultacijas kaip spręsti įvairias jų vaikų problemas, tikisi kokybiško vaikų paruošimo mokyklai. Darželyje rengiame bendruomenės šventes, kurių metu stiprinami santykiai tarp šeimos ir įstaigos darbuotojų. Siekiant glaudesnio ryšio su šeima, organizuojame grupėse specialias veiklas, kuriose dalyvauja tėvai. Tai įgalina plėtoti vaikų ugdymą grupėje, atsižvelgiant į namuose įdiegtus pomėgius bei žinias. Tėvai palaiko pedagogų iniciatyvą išplėsti vaikų edukacines erdves už įstaigos ribų. Atsižvelgiant į natūralų vaiko smalsumą, žingeidumą plėtojamas vaikų patyrimas per sąlytį su gamta, jos reiškinius ir aplinkiniu pasauliu.

Bendradarbiaudami su įvairiomis visuomeninėmis institucijomis, plečiame pagalbos bei paramos vaikui ir šeimai funkcijas. Sudarome sąlygas vaikams, iš įvairios socialinės aplinkos, sėkmingai integruotis, adaptuotis, perimti socialines vertybes bei normas.

Sukurtas įstaigos internetinis tinklapis padedantis informuoti ir šviesti ugdytinių tėvus, bendruomenę, visuomenę. Organizuojama švietimo pagalba vaiko tėvams, kuri vykdoma taikant įvairias informavimo ir bendradarbiavimo su šeima formas.

Strateginių dokumentų nuostatos, kuriomis grindžiama programa

Vaikų darželis „Spindulys“ vykdo ikimokyklinio ugdymo programą, kuri atliepia Valstybinės švietimo strategijos 2013-2022 metų nuostatas, Vaiko gerovės valstybės politikos koncepciją, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą.

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje teigiama, kad vaikas turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę, turi teisę į privatų gyvenimą ir nuo tokio kišimosi ginamas įstatymo. Kiekvienas vaikas turi teisę į lavinimąsi, kuris vysto asmenybę ir gebėjimus, skatina gerbti kitų žmonių teises ir vertybes bei ugdo pagarbą gamtai. Vadovaujantis šiuo straipsniu, siekiama kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą, protinius bei fizinius sugebėjimus, ugdyti vaiko pagarbą tėvams, kalbai ir vertybėms, parengti vaiką sąmoningam gyvenimui laisvoje visuomenėje.

Vaiko gerovės valstybės politikos koncepsijos bendrosiose nuostatose teigiama, kad vaikui garantuojama galimybė augti kiek įmanoma sveikam, gyventi saugioje aplinkoje, jaustis mylimam ir vertingam, rūpintis savimi kasdieniame gyvenime, jaustis oriam ir saugiam.

Mūsų įstaigoje ugdymas organizuojamas vadovaujantis humanistinės pedagogikos holistiniu (visuminiu) požiūriu į ugdomą asmenybę. Ugdymas nukreiptas į vaiko individualią pažangą be prigimčiai svetimos prievartos ir visų su ja tiesiogiai susijusių priemonių.

Remiantis progresyviojo ugdymo teorija, siekiame gerbti ir vertinti kiekvieno vaiko individualumą, sudaryti galimybę laisvai rinktis veiklos formas, organizuoti veiklą individualiai, mažose grupelėse, su visa grupe, mokytis dirbti komandoje.

Egzistencialistinėje ir Fenomenologinėje filosofijoje ypač akcentuojama pedagogo ir ugdytinio partnerystė, draugiškas bendradarbiavimas, ugdytinių skirtingumas ir individualumas.

Mūsų darželyje vadovaujamosi šiuolaikinėmis teorijomis ir pasaulyje žinomų ir vertinamų metodinių sistemų praktikomis. Vadovaujantis į vaiko orientuoto ugdymo teorija, siūlomos inovatyvios veiklos ir priemonės, padedančios modeliuoti ugdymą, kurio centre yra vaikas, o ne pedagogas. Socialine, kultūrine ir gamtine aplinka grindžiamas ugdymasis susijęs su Kontekstinio ugdymosi teorija kur ugdymosi procesas yra atviras vaikų iniciatyvoms, idėjoms, tyrinėjimams, kūrybinei saviraiškai.

Vaiką į ugdymąsi įtraukiantys kontekstai kuriami vadovaujantis konstrukcionizmo teorija pagal kurią paaiškinama kas padeda vaikui mokytis. Mokymąsi veikiant, kuriant įgyvendinti padeda informacinės ir komunikacinės technologijos, sukurdamos daugiau galimybių ir pasiūlydamos daugiau skaitmeninių priemonių simbolių raiškai.

Vaiką į ugdymąsi įtraukiančių kontekstų kūrimas vyksta vadovaujantis tyrinėjimais grindžiamo ugdymosi teorija. Vaikai įsitraukia į diskusijas, kelia probleminius klausimus, formuluoja paaiškinimus, pristato bei paaiškina savo tyrinėjimus ir išvadas kitiems. Kuriant ugdymosi kontekstus, vadovujamės universalaus dizaino ugdymuisi strategija, kuri leidžia užtikrinti socialinę ir edukacinę visų vaikų įtrauktį į ugdymo procesą.

Visų šių filosofinių ir šiuolaikinių kryptių jungtis sudaro programos pamatą, pagal kurią dirbdami mokytojai padeda vaikui užmegzti tarpusavio ryšius, akcentuoja pagarbą, pasitikėjimą, toleranciją.

Ikimokyklinio ugdymo programos kokybė bus vertinama atliekant darželio įsivertinimą ir vertinant vaikų ugdymosi pasiekimus. Tikimės, kad atnaujinta ugdymo programa, padės kurti kokybiško ugdymo(si) sąlygas, sudaryti prielaidas tolesniam, sėkmingam ugdymui(si) mokykloje.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Tautiškumo principas - Išlaikoma pusiausvyra tarp lietuvių liaudies tradicijų, papročių ir naujovių, suvokiant jų tarpusavio darną, skatinant kūrybinę tradicijos tęstinumą bei ugdant tautinį ir pilietinį sąmoningumą. Padedama augančiam vaikui natūraliai perimti savo kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti šiuolaikinę savo ir visuomenės tapatybę.

Humaniškumo principas – pagarba vaiko asmenybei; teisės jam gyventi ir elgtis pagal prigimtį ir asmeninę patirtį garantavimas. Pagarba vaikui grindžiama kiekvieno vaiko asmenybės pažinimu ir pripažinimu. Stengiamės, kad suaugusiojo poveikis būtų nukreiptas į vaiko prigimtinių poreikių tenkinimą, o darbo metodai skatintų pasitikėjimu ir pagarbą grindžiamą ugdymo proceso narių bendravimą ir bendradarbiavimą. Vaiko kultūrą pripažįstame kaip didžiausią vertybę;

Visuminio integralaus ugdymo principas – siekiama įvairių (kūrybinių, pažintinių, fizinių, emocinių) vaiko galių plėtotės, tikslingai formuojant vaiko vertybines nuostatas, jausmus, mąstymą ir elgseną. Užtikrinama visų ugdymo sričių darna.

Vaikui suteikiame galimybę pažįsti pasaulį stebėti jį, emociškai išgyventi ir vertinti bei praktiškai veikti.

Individualizavimo principas – pripažįstama ir puoselėjama vaiko individualybė, visiems lopšelių - darželių lankantiems vaikams sudaromos galimybės ugdytis pagal savo gebėjimus, poreikius, amžių, parenkant metodus, turinį, pritaikant aplinką. Įvertinę kiekvieno vaiko poreikius ir išgales, numatome realius vaiko ugdymo(si) tikslus, pritaikome ugdymo turinį. Nuolat stebėdami vaiko daromą pažangą, numatome tolesnę ugdymo(si) perspektyvą.

Tęstinumo – kiekvienam vaikui užtikrinamos vienodos galimybės įgyti pradinius įgūdžius, gebėjimus, nuostatas ikimokykliniame amžiuje ir suteikiamos palankios visiems galimybės ugdytis priešmokyklinėje grupėje ir rengtis mokyklai.

Lygių galimybių – visiems vaikams, nepriklausomai nuo lyties, tautybės, socialinės padėties, sudaromos vienodos galimybės ugdytis. Sudaromos vienodos ugdymo(si) sąlygos vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių integruotis bendro ugdymo grupėse.

Kūrybingumo – prigimtines kūrybines vaiko galias ir saviraišką skatina ir puoselėja kūrybiškas pedagogų požiūris į ugdymą. Meninė veikla integruojama į kitas ugdymo veiklas, sudaromos sąlygos vaiko saviraiškos ir kūrybinių galių plėtojimui.

Partnerystės su šeima principas. Ugdymas grindžiamas tarpusavio supratimu ir bendradarbiavimu. Vaikas ugdomas atsižvelgiant į jo auklėjimo šeimoje tradicijas, tėvų lūkesčius, vaiko įgytą patyrimą, nuostatas, įpročius. Vyrauja abipusė pagarba tarp šeimos narių ir pedagogų, siekiama glaudaus bendravimo ir bendradarbiavimo su šeima, užtikrinant visapusišką vaiko pažangą.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai

1. Kurti ugdymo turinį, atliepiantį kiekvieno vaiko poreikius ir išgales augti ir bręsti, skatinti vaiko savarankiškumą, iniciatyvumą, kūrybingumą, atskleidžiant ir ugdant įvairius vaiko gebėjimus, plėtojant emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį.

2. Puoselėti vaiko galias, lemiančias asmenybės brandą ir socializacijos sėkmę, teikti visapusišką specialistų pagalbą specialiuųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

3. Sukurti saugią, nuolat kintančią, turtingą ugdymosi aplinką, išnaudojant šiuolaikinių technologijų teikiamas galimybes.

4. Ugdyti vaiko kalbą kaip pagrindinę bendravimo ir saviraiškos priemonę, mokyti išklaudyti kitus, išreikšti save bei savo patirtį.

5. Saugoti ir stiprinti vaikų psichinę ir fizinę, emocinę sveikatą, pratinti kasdieninėje veikloje laikytis sveikos gyvensenos principų, lavinti higienos įgūdžius, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.

6. Skatinti vaiką kaupti naują patirtį, tyrinėti, eksperimentuoti, sukuriant sąlygas įvairiems pažinimo būdams, išbandant naujas veiklos formas bei pažįstant save ir aplinkinį pasaulį.

7. Skatinti vaikų kūrybinį laisvėjimą, puoselėjant vaikų saviraišką, kūrybiškumą, palaikant vaikų spontaniškas, kūrybines idėjas, sudarant sąlygas meno priemonėmis ir šiuolaikinėmis technologijomis, išgyventi kūrybinį džiaugsmą.

8. Užtikrinti pozityvų, pasitikėjimu ir pagarba grįstą vaikų, tėvų ir pedagogų bendradarbiavimą, puoselėjant šeimos ir vaiko kultūrą. Sudaryti sąlygas tėvams dalyvauti ugdymo(si) procese, sistemingai teikti informaciją apie vaiko pažangą ir pasiekimus.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į 1,5–6 metų vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, šeimoje įgytą patyrimą, gebėjimus, galimybes, interesus, polinkius, poreikius, į šio amžiaus vaikų fizines, emocines, intelektines galias. Ugdymo siekiamybė – padėti vaikui įgyti kasdieniniam gyvenimui bei sėkmingam tolesniam ugdymui(si) būtinų kompetencijų. Siekiama, kad savo žinias, gebėjimus, patirtį vaikai kauptų skirtingais būdais – žaisdami, bendraudami, kalbėdami, tyrinėdami, kurdami, sprenddami kasdienes problemas. Ugdymo turinio temos plėtojamos lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko pasiekimus. Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimo įstaigoje laiką: jam valgant, ruošiantis ilsėtis, eiti į lauką, bendraujant, dalyvaujant mokytojų organizuotoje ir pačių vaikų spontaniškoje veikloje.

Vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu kiekvienai kompetencijai priskiriamos vaiko pažangos vertinimo sritys ir vertybinės nuostatos bei esminiai gebėjimai, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki šešerių metų.

Planuodami ir organizuodami ugdymo turinį, mokytojai renka metodus, būdus ir formas įvairovę, kūrybiškai taiko įvairias priemones bei jiems priimtinas pažangias idėjas.

Ugdymo(si) procese taikomi ugdymo metodai, kurie užtikrina aktyvų vaiko dalyvavimą, teikia vaikui džiaugsmą, stiprina jo pasitikėjimo savimi jausmą, skatina tyrinėjimą, problemų sprendimą, kritinį mąstymą, leidžia kiekvienam vaikui patirti sėkmę.

Įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos turinys papildomas integruojant prevencinių socialinių įgūdžių programa „Zipio draugai“, „Kimochi-žaislai turintys jausmus“ bei Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencinės programos temas.

Aktyvūs fizinės sveikatos ugdymo metodai - tai naujų vaikų įspūdžių, įgūdžių ir saviraiškos varomoji jėga. Ugdant vaikų fizinę sveikatą, galima saikingai ir kryptingai naudoti interneto galimybes (videopamokėlės, kompiuteriniai žaidimai, vaizdo ir garso atkūrimo technikos naudojimas ir t. t.).

Lauko pedagogikos idėjos, kai ugdymasis iš uždarų vidaus aplinkų persikelia į lauko aplinkas, sukuriama vaikams visuminio ugdymosi galimybės. Lauko aplinkos išnaudojimas - vaikų sveikatos stiprinimo ir tyrinėjimų erdvė: futboliukas, trikrepsis, estafetės, varžybos, kūrybiniai žaidimai su gamtine medžiaga, ivairiais daiktais ir kt.

Edukacinių išvykų metu turtinama vaikų sveikatos pažintinė, socialinė, kalbinė ir emocinė patirtis. Sportinės veiklos metodai – rytinės mankštos, kūno kultūros pratimai, judrieji žaidimai, estafetės, šokiai, buvimas gryname ore, grūdinimasis, sporto šventės, kelionės, išvykos.

Reggio Emilia ugdymo metodas. Metodo pagalba turtėja vaiko vaizduotė, kūrybiškumas, medžiagų, spalvų derinimas. Veikdami greta vienas kito vaikai derina savo veiksmus, bendrauja. Raidės, ženklai, formos, spalvos, reiškiniai praturtina vaiko pažinimą. Vaikai pasakoja, kuria istorijas, eilėraščius, mokosi rašto elementų. Lavina smulkiąją motoriką, sužino apie saugų elgesį gamtoje, gatvėje ir kt. Vyksta kūrybinė, terapinė veikla prie šviesos stalo įrengtose erdvėse, eksperimentavimas su šviesomis ir spalvomis, ivairiomis sensorinėmis priemonėmis, veidrodžiais ir kt.

Žaidimo metodas. Tai vaikų gyvenimo būdas ir pagrindinė veikla, teikianti malonumą, džiaugsmą, nereikalaujanti ypatingų pastangų ir nesiekianti rezultatų. Žaidimo metu vaikai atkuria perkuria ir interpretuoja turimą patirtį bei kaupia naujus potyrius. Žaisdamas vaikas realizuoja visus svarbiausius savo poreikius - praktinio veikimo, bendravimo, pažinimo, judėjimo. Žaidimas atsiranda ten, kur suteikiama laisvė rinktis, spręsti, laisvai eksperimentuoti, tyrinėti, fantazuoti.

Patirtinio ugdymosi metodas. Tai toks veiklos būdas, kai ikimokyklinio ugdymo pedagogas sudaro sąlygas vaikams pamatyti, išgirsti, išgyventi, apmąstyti, t.y. įgyti įvairios patirties patiemis aktyviai veikiant, dalyvaujant. Patirtinio ugdymosi metodo rezultatas – vaiko gebėjimų plėtojimas ir įgūdžių pritaikymas kasdieniniame gyvenime. Pedagogai stebi vaikus, su jais bendrauja, reaguoja į kuriamo žaidimo ar kitos veiklos situaciją: pasidžiaugia, pasiūlo, pasikalba, padeda, pamoko, pataria, pateikia naujos informacijos. Pedagogai stengiasi nesutrikdyti vaikų

savitos veiklos, neprimesti savo nuomonės. Atradimai, pasiekimai, vaikiškos nesėkmės padeda formuoti atsakymybės už savo ir kitų veiksmus nuostatą.

Žodinis metodas. Šis metodas suteikia galimybę perduoti informaciją (bendravimas, pokalbiai, diskusijos, žaidimai, tradicinės šventės, pramogos, išvykos, grožinės literatūros skaitymas, dainuojamoji, pasakojamoji, smulkioji tautosaka, inscenizavimas, vaidinimai, dailės veiklos). Vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, požiūrį klausyti ir girdėti ką sako kiti, apibūdinti savo ir kitų veiklą, kritiškai mastyti.

Praktinis metodas. Šis metodas padeda vaikams per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką, turtinti vaiko patirtį. Ugdytiniai įgyvendina savo idėjas, ieško problemų sprendimo būdų (tyrinėjimai, eksperimentai, stebėjimai, analizavimas, loginiai, didaktiniai, statybiniai ir vaidmeniniai žaidimai, atradimai, parodos, kelionės, išvykos). Tiriamoji veikla skatina vaikų pažintinius interesus, kuomet sudaromos galimybės veikti su tikrais daiktais, eksperimentuoti, stebėti natūralią aplinką išvykų ar ekskursijų metu.

STEAM metodas. Taikant šį metodą vaikų gebėjimai yra lavinami gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, meno ir matematikos srityje. Vaikų žinios šiose disciplinose įsisavinamos per praktinį patyrimą, paremtos vaikų kūrybiškumo skatinimu, prisideda prie vaikų socialinės raidos vystymosi, nes vaikas mokosi dalytis žaislais, keistis vaidmenimis, išbandyti naujus veiklos būdus.

Kūrybinis metodas. Spontaniška vaikų veikla sudaro sąlygas vaikams reikšti ir įgyvendinti savo idėjas (dailės veiklos, išvykos į muziejus, dailės albumų, paveikslų, reprodukcijų stebėjimai, aptarimai, menų savaitės, parodos, muzikinės veiklos, dainavimas, muzikos klausymasis, grojimas įvairiais tradiciniais ir nestandartiniais muzikos instrumentais, improvizavimas, muzikiniai žaidimai, lietuvių liaudies, sportiniai ir kiti šokiai, tradicinės ir kalendorinės šventės, vakaronės, muzikiniai rytmečiai ir pramogos, koncertai, vaidyba). Vaidyba teikia vaikams džiaugsmo, leidžia atsiskleisti jų aktyvumui, kūrybinėms galioms, tai – patogus būdas „nesaugioms“ situacijoms aptarti ir priimti teisingus sprendimus.

Projektų metodas. Tai yra vienas iš aktyviųjų metodų, skatinantis ugdymo turinio ir metodų kaitą, lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) reikalingų kompetencijų plėtojimą.

Ugdomosios aplinkos kūrimą skatinantys metodai. Vaikai kuria ir keičia aplinką patys, ją pritaiko savo sumanymams. Tai atliepia individualius vaiko poreikius specialiai sukurtoje ir pritaikytoje aplinkoje.

Informacinių technologijų (IT) metodas. Tai reikšminga aplinkos pažinimo, kūrybos ir saviraiškos priemonė, keičianti kasdieninę vaikų veiklą, ugdymąsi, bendravimą, laisvalaikį, padedanti spręsti problemas. Ugdant informacinį vaikų mąstymą naudojamos įvairios priemonės: kompiuteriai, planšetės, interaktyvios lentos, grindys, išmanieji telefonai, edukacinės bitutės-

robotukai „Bee-bot“, kurios padeda įdomiau perteikti ugdymo turinį, kūrybiškai organizuoti ugdomasias veiklas. Atliekant ugdomasias skaitmenines interaktyvias veiklas, skatinama tiriamoji veikla ir kūrybingumas, susijęs su gebėjimu atrasti tai, kas nauja. Skaitmeninis turinys, tikslingos edukacinės programėlės, mokomieji žaidimai sudaro galimybę įsitraukti visiems vaikams ir pasiekti geresnių ugdymosi rezultatų, įgalina visų kompetencijų ugdymą. Informacinių technologijų dėka vyksta nuotolinis bendravimas su kitų įstaigų ar užsienio šalių vaikais.

UGDYMO TURINYS

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Vertybinė nuostata. Noriai ugdomosi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus, apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

Pasiekimai, vaiko veiksena. Atsega ir užsega rūbų sagas, batų segtukus, stengiasi apsirengti ir nusirengti su suaugusiojo pagalba, mokosi nusiauti atsegtus batus, atpažįsta savo drabužėlius, suaugusiojo padedamas mokosi tinkamai apsirengti. Paskatinus suaugusiajam eina į tualetą, plaunasi ir mokosi šluostyti rankas ir veidą. Mėgina savarankiškai valgyti ir gerti iš puodelio, pratinasi paimti ir taisyklingai laikyti stalo įrankius, valgydamas naudoja šaukštą, nusišluosto servetėle. Gražiai valgo, stengiasi gerai sukramtyti maistą, valgydamas naudojami stalo įrankiais. Žino, kad vaisius ir daržoves prieš valgant reikia nuplauti. Padedami suaugusiojo įvairių veiklų metu sužino apie maisto produktų poveikį sveikatai, gamina ir ragauja įvairius patiekalus. Dėlioja vaisių, daržovių loto, dalyvauja kūrybinėse rudens gėrybių parodėlėse. Sugeba pats apsirengti ir nusirengti, apsiauti ir nusiauti batus, supranta kokiais rūbais reikia rengtis skirtingais metų laikais. Savarankiškai plauna rankas, jas šluostosi, naudojami tualetu. Mokosi rūpintis kūno švara, naudotis higienos reikmenimis, taisyklingai valyti dantis. Pratinasi saugiai elgtis gatvėje, sužino, kaip pereiti šviesaforo reguliuojamą gatvę. Suvokia, kad buvimas gryname ore stiprina sveikatą.

FIZINIS AKTYVUMAS

Vertybinė nuostata. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydami pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai, atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Taisyklingai stovi, sėdi, statydamas vis kitą koją, lipa laiptais, stengiasi gerai bėgti į priekį. Sėdėdami ratu, moka perduoti vienas kitam kamuoliuką, ėjimą kaitalioja su bėgimu. Rideną kamuolį, meta, stumia ir spiria, žaidžiant žaidimus su įvairių dydžių kamuoliais, stovėdamas meta, spiria kamuolį. Susikibę rankomis juda rateliu, įsikibę vienas kito juda vorele, sustoję atlieka judesius. Išlaiko pusiausvyrą, derina rankų judesius, išmoksta važiuoti triratuku.

Vaikšto tarp išdėstytų daiktų ant žemės padėtu suolo (15-20 cm.), vorele pirštų galais, kulnėmis, aukštai keliant kelius, peržengiant per daiktus, gulinčius ant žemės (lazdas, kaladėles, kėglius), pratinasi eiti įveikdamas kliūtis: perlipti per lazdą, eiti lenta, suoliuku, lipti į kalniuką, leisti nuo jo, išbando įvairius judėjimo būdus: eina pirmyn, į šalį, pristatomu žingsniu, kryžminiu žingsniu, aukštai keliant kelius, mojančiomis kojas atgal, pritūpus, atbulomis.

Bėga keisdamas kryptį, lipa laiptais laikydamasis turėklų, o vėliau ir nesilaikydamas, šliaužia, ropoja grindimis, nuožulniai ir lygiagrečiai pakeltomis plokštumomis, lenda pro įvairaus dydžio ir formos kliūtis, lipa gimnastikos siennele, žaidžia judriuosius žaidimus greičiui, jėgai, vikrumui, koordinacijai, statikai, smulkiajai motorikai, bendravimui lavinti. Išlaiko pusiausvyrą, derina rankų judesius, išmoksta važiuoti dviračiu. Šokinėja pakaitomis nuo vienos kojos ant kitos kojos, vietoje abiem kojom. Peršoka per 15 cm horizontalią kliūtį. Atlieka šuoliukus suglaustomis kojomis į priekį, nušoka nuo čiužinio, nuo suolo, nuo laiptelio, sportinių įrengimų. Stebi judantį kamuolį, stengiasi jį mesti taip, kad jis atšoktų nuo grindų, gauda atšokusį kamuolį ir stengiasi kuo greičiau jį pagauti. Įsisavina, supranta taisyklingos laikysenos reikalavimus, laikosi jų visos dienos eigoje.

Išklauso ir išgirsta žaidimo taisykles, moka jų laikytis nuo žaidimo pradžios iki pabaigos, dalyvauja estafetėse, geba laimėti ir pralaimėti. Žaidžia komandinius žaidimus su taisyklėmis: krepšinį, futbolą.

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Pradeda suprasti apibūdinimus: gražus, geras, mylimas, išdykęs ir pan., geba save vertinti. Mokosi valdyti savo jausmus: išreikšti žodžiais, piešiniiais, vaidyba, muzika. Stengiasi suprasti ir apibūdinti savo savijautą, reikalui esant kreiptis į suaugusįjį pagalbos.

Moka išvengti kliūčių, teisingai rengiasi panaudodamas paties susikurtus ir suaugusiojo parodytus būdus, stebi savo laikyseną veidrodyje gulint, sėdint, stovint, ją tyrinėja, kontroliuoja.

INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

Vertybinė nuostata. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Suvokia kūno padėtį erdvėje, ją keičia pagal sumanymą arba nuorodą. Išbando savo galimybes panaudodami aplinkoje esančias priemones, patys susikuria ir įveikia įvairius kliūčių ruožus. Priemones judriajai veiklai panaudoja siužetinių žaidimų plėtojimui. Patys pasirenka ir išbando įvairias sporto šakas, susipažįsta su olimpinėmis idėjomis.

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis ir jausmais.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Veido išraiška parodo „aš piktas“, „aš linksmas“. Džiaugsmą, liūdesį, pyktį, baimę reiškia skirtingu intensyvumu nuo silpno nepatenkinto niurgėjimo iki garsaus riksmo. Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką ir į jas skirtingai reaguoja. Apžiūrinėja emocijas paveikslėliuose ir bando jas įvardinti. Geriau valdo savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į suaugusiojo balso intonaciją, žodžius, veido išraišką. Emocinę būseną reiškia kreidelėmis, pieštukais, tapymo priemonėmis, savarankiškai pasirinkdamas spalvas, kurdamas įvairias formas. Geriau valdo savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į suaugusiojo balso intonaciją, žodžius, veido išraišką. Emocinę būseną reiškia kreidelėmis, pieštukais, tapymo priemonėmis, savarankiškai pasirinkdamas spalvas, kurdamas įvairias formas. Geba būti jautrus, padeda kitam. Suvokia, jog turi tam tikras intelektines galias: suvokimą, atmintį, vaizduotę, gali mąstyti ir kalbėti. Susidraugauja ir palaiko draugystę, aptaria su pedagogais, tėvais įvairius nemalonius jausmus (nesutaria su draugu, pametė žaislą ir kt.

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

Vertybė nuostata. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsivardinęs geba nusiraminti.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Gerai jaučiasi įprastinėje aplinkoje, siekia suaugusių dėmesio. Žaisdamas reiškia palankumą ir pasitenkinimą kitam, sugeba susirasti žaidimo tęsimui reikalingą žaislą. Žaisdamas su bendraamžiais geba derinti tarpusavio veiksmus, laikosi tam tikros žaidimo tvarkos. Pats ieško sprendimų, kaip išspręsti nedideles problemas, aiškiai išsako savo norus, ketinimus. Žaisdamas mėgdžioja suaugusius, jų judesius, veiksmus, balsą, kalbėjimo manierą. Siekia suaugusių meilės ir draugų pagarbos, būti įvertintas ir pripažintas. Žaidžia laisvai ir išradingai, pats sumano ir organizuoja, veiklą plėtoja iki galo. Tyrinėja aplinką ir suvokia, jog daugelį veiksmų gali atlikti pats.

SAVIVOKA IR SAVIGARBA

Vertybė nuostata. Save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas. Supranta savo asmens tapatumą (aš esu, buvau, būsiu), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Tyrinėja savo išvaizdą veidrodyje, atpažįsta save nuotraukoje, rodo piršteliu. Į save žiūri kaip į savarankišką būtybę, pradeda vartoti įvardį „aš“. Atsiranda noras veikti pagal savo sprendimus ir ketinimus, parodo savojo „aš“ stiprumą, kai susilaiko neverkės po griuvimo, kai sako „ne“ į suaugusiojo prašymą arba draudimą. Džiaugiasi didėjančiomis savo galimybėmis judėti, atlikti veiksmus, kalbėti. Mimika, gestais geba išreikšti meilę, gerą nuotaiką, pyktį, nerimą, kaltę, gėdą.

Suvokia savo lytį, išvaizdą ir būdo savybių panašumą ir skirtumą su kitais, savo unikalumą, teigiamas savybes, o kartu ir neigiamas bruožus, susitaiko su tais trūkumais, kurių negali įveikti.

Siekia būti įvertintas ir pripažintas, žino savo vardą ir pavardę, suvokia, kad vardas ir pavardė įvardija asmenį.

Pažįsta ir valdo savo kūną, tyrinėja savo kūno galimybes, domisi pagrindinėmis kūno dalimis. Jaučiasi esąs mylimas ir svarbus, nori būti ne tik įvertintas, bet ir pripažintas, siekia suaugusiųjų meilės ir draugų pagarbos. Nori būti panašiu į suaugusįjį, elgtis kaip suaugęs, atsiranda pareigos jausmas. Įgyja kitų simpatijas, nori laimėti, nugalėti. Tarp šeimos narių jaučiasi saugus ir mylimas,

laikosi šeimos bei grupės gyvenimui įprastos tvarkos. Suvokia, kad žmonės turi jausmus ir emocijas, elgiasi įvairiai, gali džiaugtis ir pykti, būti laimingi ir nelaimingi, turėti savo nuomonę. Domisi ir grožisi gimtinės aplinka, pastatais, gamta, pažįsta gimtą miestą, jo istorinius paminklus, atpažįsta ir žino tautinius simbolius.

SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Pasiekimai, vaiko veiksena. Mėgdžioja suaugusiųjų judesius, balsą, elgesį, kalbėjimo manierą, lengviau atsiskiria nuo tėvų ar globėjų. Siekia bendradarbiavimo su suaugusiuoju, trokšta tėvų ir kitų globėjų dėmesio, kreipiasi į juos pagalbos, geba atlikti nesudėtingus suaugusiojo pavedimus, tikisi suaugusiųjų supratimo ir palaikymo. Vengia nepažįstamos aplinkos, žmonių, ramiau stebi nepažįstamus žmones. Palaiko kontaktą su suaugusiuoju, kartu piešia, žaidžia, keičiasi informacija, prašo pagalbos, suvokia jog daugelį veiksmų gali atlikti pats be suaugusiųjų pagalbos, pats siūlo suaugusiam įdomią veiklą, prašo pagalbos. Pratinasi būti mandagus – pasisveikinti, atsisveikinti, paprašyti, padėkoti.

Klausydamas skaitomų kūrinių analizuoja tinkamo ir netinkamo bendravimo situacijas. Mokosi saugiai elgtis su svetimais ar mažai pažįstamais žmonėmis, paaiškina kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais.

Pokalbių metu sužino, kaip bendruomenėje žmonės susiję vieni su kitais, išklauso kitų nuomonę ir iš jos mokosi. Supranta suaugusiųjų reikalavimus, aktyviai veikdamas perima socialines normas, elgesio modelius, tradicijas.

SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Pasiekimai, vaiko veiksena. Stebi, apžiūri kitus vaikus, pratinasi žaisti vienas šalia kito, bando bendrauti mimika, veiksmais, supranta, kad ką nors veikiant būtina laikytis taisyklių ir laukti eilės. Žaidžia manipuliudamas žaidimus su kitu vaiku (traukia virvelę, suka rankeną), dalyvauja

žaidime: ridena kamuolį, stumia mašiną, žaidžia su dviem trim bendraamžiais, stebi ką daro kitas, ieško draugo žaidimams. Žaisdamas vadina draugą vardu, žaidžia, tyrinėja daiktus, klausinėja, komentuoja ką daro. Žaidžia manipuliuodamas žaidimus su kitu vaiku (traukia virvelę, suka rankeną), dalyvauja žaidime: ridena kamuolį, stumia mašiną, žaidžia su dviem trim bendraamžiais, stebi ką daro kitas, ieško draugo žaidimams. Žaisdamas vadina draugą vardu, žaidžia, tyrinėja daiktus, klausinėja, komentuoja ką daro. Pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu, paprašytas pasidalina daiktais su kitais vaikais, atsiliepia, kai draugas pašaukia vardu.

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Domisi savimi ir aplinkiniu pasauliu, pats ieško sprendimų kaip išspręsti nedideles problemas, atlieka įvairius nesudėtingus pavidimus, trumpai pasako ką daro, laikosi nusistovėjusios tvarkos grupėje. Nepasisėkus bando keletą kartų, ieško kitos išeities, ieškodamas kaip susidoroti su sudėtinga veikla, kliūtimi ar problema, samprotuoja apie sprendimus, jų pasekmes, pasirenka tinkamiausią sprendimą;

INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

Vertybinė nuostata. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Pažįsta ir randa savo daiktus, žaislus, dalinasi savo žaislais su draugais, stebėdamas aplinką, žaidžia siužetinius žaidimus, džiaugiasi pasiektu rezultatu, bando savarankiškai ieškoti kontaktų su suaugusiais ir bendraamžiais. Stengiasi pats savarankiškai nusirengti, apsirengti, pats ieško sprendimų, kaip išspręsti nedideles problemas, tęsia savo žaidimą ar veiklą, kol pasiekia tikslą, nors retkarčiais bando padėti, paguosti kitą. Lengvai pereina nuo paties pasirinktos iki suaugusiojo pasiūlytos veiklos, nusiteikia pradėti naują draugystę, naują kontaktą su suaugusiuoju, gali užbaigti pradėtą nepatrauklią veiklą.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

SAKYTINĖ KALBA

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį;

Pasiekimai, vaiko veiksena. Kartoja garsų junginius, mėgdžioja garsus balso intonacija, taria žodį daiktui ar veiksmui pavadinti, žaidžia garsais ir žodžiais.

Žiūrinėja paveikslėlius ir rodo tai, apie ką yra kalbama, bando įvardinti žaislus. Dėmesingai klausosi suaugusiojo kalbos, veikia pagal suaugusiojo prašymus ir nurodymus.

Paveikslėliuose parodo gyvūnus, daiktus, žmogaus kūno dalis, vaisius, daržoves.

Pakviestas atsiliepia, paprašytas pasako savo vardą, moka pasisveikinti ir atsisveikinti.

Emocingai reaguoja į skaitomus kūrinius, mokosi naujų žodžių, kartu su suaugusiais dainuoja daineles, deklamuoja eilėraštukus, bando sekti pasakėles, varto knygeles ir klauso skaitomų pasakėlių, dainelių, muzikos ar pasakų įrašų, žiūri animacinius filmukus. Pasirenka, kokias knygeles nori skaityti, žiūrinėja iliustracijas. Paprašo žaislo ar reiškia nuosavybę į jį. Domisi animaciniais filmukais, komentuoja tai, ką mato ar girdi. Žaisdamas kalba pats sau ir kitiems, kalbina žaisliukus, pavadina artimiausioje aplinkoje esančius daiktus ar veiksmus.

Klausosi sekamų pasakų, išskiria pirmą ir paskutinį garsą žodyje, dalyvauja pokalbiuose (veikloje, žaidimuose, projektuose) ir diskutuoja. Įvairiose bendravimo situacijose pratinasi išgirsti, ką sako kiti, išklauso, ką pasakoja ar kalba bendraamžiai, kai kitas kalba, pratinasi patylėti. Žaidžia tylos, dėmesio sukaupimo žaidimus. Atsako į klausimus ir reaguoja į nurodymus. Kalbasi su suaugusiais ir vaikais, išreiškdamas savo patirtį ir jausmus, į klausimą atsako sakiniiais ir pats klausinėja.

Kalbėdamas vartoja daiktavardį, būdvardį, veiksmažodį, įvardžius: aš, tu, mes, jūs, jie.

Aiškiai dėsto mintis, pasako savo norus, rišliai atpasakoja matytą filmuką ar girdėtą pasakojimą. Gamina savos kūrybos knygeles.

Pasakoja apie savo šeimą ir augintinius, įvardija gyvūnus, daiktus, augalus, pavadina pagrindines žmogaus kūno dalis. Atpasakoja matytą filmuką, knygos ar kūrinėlio turinį, žino, kad pasakojimas turi pradžią ir pabaigą. Aiškina grupės taisykles, dienotvarkę, taisyklingai vartoja žodžių junginius, technologinius terminus, vaizdingus ir sudėtingesnes sandaros žodžius.

Išsako savo norus ir nuomonę, kalba tiksliai, žinodamas, kad taip bus suprastas ir išklaudytas, pasakoja kitiems, ko nori ir tikisi, ką veikė, matė ar išgyveno. Pasakoja apie savo planus, norus, pažintinę ir emocinę patirtį, dažnai kalba spontaniškai, emocionaliai, moka pasidžiaugti ir nustebinti. Inscenizuoja grožinės literatūros kūrinius, perteikia savo kalbėjimu, gestais, mimika

personažų charakterius, žaidžia socialinius žaidimus. Eksperimentuoja žodžiais ir kalba, supranta, kad kalba galima išsakyti savo norus ir jausmus, kuria naujus žodžius, žaidžia žodžių žaidimus. Daugumą žodžių taisyklingai kirčiuoja. Vartoja vaizdingus žodžius ir posakius, kalba rišliai, vartoja sudėtinius sakinius, mandagiai pasisveikina ir atsisveikina, dažnai vartoja žodžius „prašau“ ir „atsiprašau“, įvairių situacijų metu mokosi kreiptis į suaugusius ir vaikus.

Žaidžia, kad kalbasi telefonu, žiūri animacinius filmukus per TV ir interaktyvią lentą, analizuoja kultūringo kalbėjimo situacijas. Dalinasi išpūdžiais apie matytus filmukus, skaitytus kūrinėlius, ekskursijas, žiūrėtus spektakliukus, stengdamasis kalbėti rišliai ir aiškiai. Pamėgdžioja suaugusius naudojančius naujas technologijas, imituoja, kad kalbasi išmaniuoju telefonu.

Kartu su suaugusiais žiūrinėja reikalingus puslapius (pažintinei veiklai, informacijai, projektams), veikia prie interaktyvios lentos, naudojami kompiuteriu.

RAŠY TINĖ KALBA

Vertyb inė nuostata. Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

Pasiekimai, vaiko veiksena s. Varto knygeles, klausinėja „kas čia?“, prašo paskaityti, pats atneša jam patinkančią knygelę.

Stebi, kaip suaugusieji naudojami telefonu, kompiuteriu, klaviatūra, imituoja skaitymą.

Stebi rašančius suaugusius, apžiūrinėja ir išbando įvairius rašiklius, keverzoja popieriaus lape.

Stebi skaitančius suaugusius ir suvokia mokėjimo skaityti privalumus, imituoja knygelių ir jų iliustracijų skaitymą, supranta, kad skaityti yra malonu.

Domisi abėcėlės raidėmis, žaidžia magnetinėmis raidėmis, raidžių kaladėlėmis.

Stebi užrašus darželyje, gatvėje ir supranta, kad įvairūs ženklai skirti žmonėms susitarti ir susikalbėti. Parodo žinomas raides žodžiuose ir tekste, bando perskaityti kai kuriuos vaikui svarbius žodelius, reikšmingus užrašus darželyje ir gatvėje.

Suvokia, kad iš žodžių sudaromi sakiniai, bando perskaityti trumpus sakinukus. Domisi įvairių žanrų knygomis, mėgsta jas vartyti, nori daug kartų klausyti tos pačios pasakos ar kūrinėlio, domisi knygų iliustracijomis, jas susieja su girdėtu tekstu. Domisi spausdintu tekstu. Supranta knygos dalių pavadinimus (viršelis, pavadinimas, autorius, pradžia, pabaiga, lapas), gerbia ir tausoja knygas. Stebi, kaip rašo suaugusieji, mėgdžioja juos, įvairiais rašikliais keverzoja, imituodami raštą. Susidomi rašikliais, kompiuterio klaviatūra, telefonu. Dėlioja dėlionės, žaidžia loto žaidimus, piešia įvairių kombinacijų piešinius, ornamentus, spalvina, karmo, lipdo, piešia ir kopijuoja raides, geba

išdėstyti popieriaus lape. Savos gamybos knygeles papildoma piešiniais, karpiniais, bandomais užrašyti žodžiais, raidėmis, parašyti savo vardą.

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Tiria daiktus ir kitus objektus, pasinaudodamas visais pojūčiais, pastebi specifines daiktų ir kitų objektų ypatybes.

Stebi kitų veiksmus, pamėgdžioja juos, žaisdamas daiktus naudoja taip, kaip jie naudojami realybėje. Parenka ir grupuoja daiktus pagal jų savybes: formą, dydį, spalvą, sunkumą. Stebi aplinką, taip pat ir negyvąją gamtą, pažįsta kai kuriuos gyvūnus ir paukščius, skiria ryškiausias gyvūnų savybes, parodo ir pavadina gyvūnų kūno dalis. Skiria daržoves ir vaisius pagal išvaizdą ir skonį, suvokia, kad augalus reikia laistyti, prižiūrėti. Vardina pagrindines spalvas.

Žino savo vardą, pavardę, pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena pavadinimą. Atpažįsta paveikslėliuose ir gamtoje dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves, pasako jų pavadinimus. Tyrinėja medžiagų savybes, daiktų sandarą, naudodamasis mikroskopu. Suaugusiųjų padedamas susipažįsta su tautos istorija, sužino, kas yra valstybės prezidentas. Susipažįsta su gimtojo miesto Kauno istorija, išsiaiškina, kas tai yra giminė. Bendraudami sužino, kad Lietuvoje gyvena ir kitų tautybių žmonės, o pasaulyje gyvenantys įvairių rasių, tautybių žmonės turi savo valstybes, tradicijas ir kalbą.

SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį, jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradedama suvokti laiko tėkmę ir trukmę. Skiria sąvokas mažai ir daug, pradeda suprasti, ką reiškia padalinti daiktus po lygiai, skaičiuoja savo piršteliu, žaisliuku.

Surenka iš 2 dalių didaktinius žaislus, varsto, kaišioja į skylutes virveles, kitus daiktus, randa tokios pačios spalvos daiktus Vartydamas knygelę, išvardina spalvas. Suvokia dienos ritmą, gerai orientuojasi grupės erdvėje. Supranta ir vykdo nurodymus (paimti didelį, nueiti į ir pan.).

Skaičiuoja iki 10-ties, pradeda skaičiuoti daiktus ir palyginti kelių daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėse.

Perpranta ir vartoja kelintinius skaitvardžius: pirmas, antras, grupuoja daiktus pagal išorinius požymius, supranta ir vartoja sąvokas daugiau, mažiau, po lygiai. Palygina daiktų grupes pagal kiekį (daugiau/mažiau), tam tikra tvarka išdėlioja daugiau daiktų į vieną eilę. Lygina daiktus pagal ilgį, plotį, aukštį, storį, uždėdamas vieną ant kito, pridėdamas vieną prie kito.

Kalbėdamas, veikdamas su daiktais vartoja dydį, dydžių skirtumus apibūdinančius žodžius (ilgesnis-trumpesnis, didesnis-mažesnis ir pan.), įvairias figūras dėlioja didėjimo ar mažėjimo tvarka.

Matuoja daiktų ilgį, plotį, aukštį, skystųjų ir buriųjų medžiagų tūrį, padalina daiktą (obuolį, šokoladą) į 2,3,4 dalis. Veikdamas su daiktais atkreipia dėmesį į jų formą, regėjimo bei lytėjimo pojūčiais skiria figūras bei jas pavadina: apskritos, keturkampės, trikampės, rutulio formos.

Naudoja žinomas formas piešdamas, aplikuodamas, dėliodamas įvairius raštus, vaizduodamas daiktus.

Žaisdamas didaktinius žaidimus grupuoja figūras pagal formą, spalvas, dydį, nustato, iš kokių geometrinių figūrų sudaryti skirtingi statiniai. Žaidžia su įvairių spalvų ir atspalvių daiktais, atkreipdamas dėmesį į spalvą, stebi gamtos spalvas įvairiais metų laikais, skiria pagrindines spalvas ir jų kai kuriuos atspalvius. Orientuojasi stalo, popieriaus lapo paviršiuje, skiria dešinę ir kairę kūno puses, kūno priekį, nugarą. Suvokia paros laiko tėkmę, skiria ir pavadina paros dalis, siedamas jas su savo gyvenimo ritmu, nuosekliai išvardija savaitės dienas, nustato, kuri diena yra šiandien, buvo vakar ir bus rytoj.

Žino metų laikus, juos skiria pagal pokyčius gamtoje, tradicinius darbus ir šventes, suvokia laiką apibūdinančių sąvokų prasmę ir jas teisingai vartoja kalboje.

Suvokia, kad gamtoje pasikartoja įvairios trukmės ciklai (savaitės dienos, mėnesiai, metų laikai), susipažįsta su įvairiais laiko matavimo būdais.

TYRINĖJIMAS

Vertybinė nuostata. Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Susipažįsta su grupės erdve ją tyrinėdami, laisvai juda grupės erdvėje.

Moka žaisti greta kitų savo amžiaus vaikų, stebi ką daro kitas, ieško draugo žaidimams.

Žino daržovių ir vaisių pavadinimus, skiria daržoves ir vaisius pagal išvaizdą ir skonį.

Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, paukščius, augalus, nusako koks oras.

Nustato spalvos, dydžio, formos panašumus ir skirtumus, sudaro daiktų eiles pagal vieną iš požymių, nuolat kelia klausimus „kodėl“ ir įvairiais būdais ieško atsakymų.

Pasitelkę visus pojūčius, apibūdina pažįstamų daiktų ypatybes: karštas, šaltas, švelnus, lygina daiktus, medžiagas, gyvūnus ir augalus, atsižvelgdamas į savybes, juos tikslingai grupuoja ir klasifikuoja, ieško tinkamos informacijos enciklopedijose ir kitose knygose, naudoja skaitmenines technologijas. Eksperimentuodami ir darydami atradimus, išmoksta naujų sąvokų, tyrinėja, atkreipdami dėmesį į detales, pastebėdami daiktų panašumus ir skirtumus.

Išbando įvairius tyrinėjimo būdus, tyrinėja aplinką ir daiktus, stebi aplinkoje esančius augalus, įvardina tyrinėjimo rezultatus, aptaria su draugais. Bando eksperimentuoti: pila vandenį ant smėlio, stebi kaip jis susigeria, žiemą atsineša į grupę sniego ar ledo ir stebi kaip jis tirpsta. Atlieka problemines užduotis, tyrinėja techninius atradimus: prietaisų galimybes, energiją, žaidžia kompiuteriais, klausosi muzikos.

MOKĖJIMAS MOKYTIS

Vertybė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo ką išmoko.

Esminis gebėjimas. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprenddamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Pasirenka grupėje daiktus arba žaislus, grupuoja juos pagal dydį, formą, spalvą, sunkumą ir kitus bendrus požymius, liečia, stebi daiktus ar objektus, juos tyrinėja, domisi kaip jais naudojamosi. Pažįsta ir pavadina namų apyvokos daiktus, žaislus. Stato, konstruoja, dėlioja dėlionės, mozaikas, žaisdamas mėgdžioja įvairius gyvūnus, veikia ar žaidžia su buitės daiktais. Klausosi trumpų pasakėlių, pasakojimų, pokalbių, eilėraščių, dainelių.

Noriai įsitraukia į visas naujai siūlomas veiklas, siūlo idėjas, pats imasi iniciatyvos joms įgyvendinti. Kreipiasi pagalbos į suaugusiuosius, drąsiai kelia įvairius klausimus.

PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybė nuostata. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Nuolat ką nors bando ir veikia, pradeda mėgdžioti kitų žmonių ketinimus, o ne veiksmus. Atlieka įvairius nesudėtingus pavedimus, trumpai pasako ką daro. Bando planuoti savo veiklą, tačiau vis dar mokosi išbandymų ir klaidų. Noriai išbando naujus pažinimo būdus, suvokia kas yra draugystė, taiko gerą savijautą ir sugyvenimą garantuojančius bendravimo būdus. Ištikus nesėkmei ar sunkumams, kreipiasi pagalbos į suaugusius ir bendraamžius.

MENINĖ KOMPETENCIJA

ESTETINIS SUVOKIMAS

Vertybinė nuostata. Domisi, gėrиси, grožisi aplinka, kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Trumpam sutelkia dėmesį spalvingiems, ryškių formų daiktams. Skirtingai reaguoja į suaugusiojo kalbinimą, muzikos garsus, gamtos ir aplinkos vaizdus, šokančius ir vaidinančius žmones.

Atpažįsta kai kuriuos girdėtus garsus, emociškai reaguoja į žodžių, garsų sąskambį.

Pastebi ir įvertina įvairių kūrinių savitą grožį, įvardija kodėl gražu, pastebi papuoštą aplinką. Stebi ir gėrиси aplinkos daiktais, gamta ir jos reiškiniais.

Vartydami knygeles iliustracijose įžvelgia realų ar fantastinį pasaulį, apibūdina savo pojūčius, kuria pasakojimus pagal savo ir draugų dailės darbelius.

Grožisi savo ir kitų dailės kūryba, dalinasi įspūdžiais, domisi draugų idėjomis, gėrиси jų darbais.

Apibūdina ir vertina muziką, dailę, šokį, vaidybą, perteikia savo mintis. Mokosi pasakoti, kokį veikėją vaidino, koks jo charakteris, ką jis veikė, kas nutiko vėliau. Atpasakoja, ką matė scenoje, kokie spektaklio veikėjai. Džiaugiasi savo ir kitų darbais, jį komentuoja, kurdamas savo darbelius suvokia savo autorystę. Pastebi aplinkinio pasaulio objektus ir bando juos pritaikyti savo kūryboje grožisi savo ir kitų dailės kūryba, dalinasi įspūdžiais. Aktyviai dalyvauja šventinių rytmečių programėlėse, švenčia kalendorines šventes. Susipažįsta su etnokultūrinėmis tradicijomis, mokosi tradicinių liaudies dainelių, žaidimų, ratelių.

MENINĖ RAIŠKA

Vertybė nuostata. Jaučia meninės raiškos džiaugsmą ,poreikį, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Klausio ivairių instrumentų skambėjimo (barškučio, varpelio, dūdelės, pianino, būgnelio),reaguoja žvilgsniu, šypsniu, mimika, išreiškia džiaugsmą, susidomejimą.

Pritaria plojimu, trepsėjimu, moja ranka, linguoja, siūbuoja.

Sukaupia dėmesį į kai kuriuos gamtos, aplinkos garsus (paukštelių čiulbėjimą, gatvės triukšmą, durų trinksėjimą, kojų bildėjimą, popieriaus šiugždesį), vaikiškų dainelių įrašus.

Mėgdžioja pelytės, šuniuko, katytės, gaidelio balsus, ju skambėjimo tembrus, juos kalbina, kviečia, išreiškia norą būti ,žaisti su jais.

Imituoja kai kurių transporto priemonių garsinius signalus(mašinos, traukinio, dviratuko).

Noriai atlieka trumpus lietuvių liaudies žaidimus, sūpavimus, šokdina žaislus, sukasi su jais.

Juda pagal ivairaus pobūdžio kontrastingą muziką (eina, bėga, sukasi, tupia).

Improvizuoja kai kuriuos gyvūnus (aukštai kelia kojas kaip gandrai, šokinėja kaip ožiukai, striksi kaip kiškiai, šokuoja kaip varlytės ir t. t).

Muzikiniame žaidime judesiu, tam tikru veiksmu vaizduoja trumpus siužeto elementus.

Mėgsta atlikti ivairius judesius su priemonėmis (lapais, snaigėmis, įvairiaspalvėmis skraistėmis, kaspinais, vėliavėlėmis).

Noriai improvizuoja, imituoja, kuria paprastais judesiais šokius, žaidimus pagal garsinį įrašą, džiaugsmingai reaguoja į nuotaikingas melodijas. Spontaniškai atlieka įvairius pritarimus girdimai muzikai su vaikiškais muzikos instrumentais, imituoja įvairius grojimo būdus.

„Keverzoja“ vertikalius, horizontalius brūkšnius popieriaus lape, piešia „karakulius“. Volioja, minko, spaudžia molį, plastiliną, sūrią tešlą. Konstruodami, statydami atranda įvairias formas ir erdvės derinius, konstrukcijas. Tapo delniukais, pirštukais, raito, braižo linijas, keverzoja naudodamas įvairias piešimo priemones, pradeda atpažinti spalvas. Žiūrinėja paveikslėlius, iliustracijas, dailės kūrinius. Žiūri stalo, lėlių teatro vaidinimus, patys įsijungia į veiksmą, bando mėgdžioti būdingus personažams judesius, žaisdami mėgdžioja gyvūnus, susitapatina su jais.

Žino ir prisimena savo ir kitų tautų tradicinius žaidimus, kai kuriuos įvardija.

Skiria muzikinius ir nemuzikinius (gamtos, triukšmo, urbanistinius) garsus. Dainuoja įvairiose aplinkose (grupėje, kieme, saleje). Tyrinėja, valdo savo balsą, suvokia balso galimybių ribas (dainuoja aukštai –žemai –plonai-storai –garsiai-tyliai –lėtai – greitai.

Jaučia, kad drauge su visais dainuoti yra daug maloniau negu po vieną. Eina rateliu, šoka šokius ratu, vienoje linijoje naudoja įvairius žingsnelius (šoninį, pakaitinį, dvigubą).

Išraiškiai šoka su priemonėmis, gerai orientuojasi erdvėje, jaučia atstumus, išlaiko lygius tarpus, žaidimus atlieka vienodu ritmu, derinasi prie partnerių judesių. Atpažįsta įvairius pagrindinius judėjimo būdus, judesius, šoka paprastesnius ir sudėtingesnius ratelius, žaidžia šokamuosius žaidimus, išreiškdamas šokio elementus.

Atlieka ritminiais, melodiniais, gamtinės medžiagos, vaikų gamybos instrumentais ir įvairiais buitinais daiktais atskirus motyvus, trumpas frazes.

Gamina instrumentus iš buitinių atliekų, įvairių daiktų, išmėgina juos kratydami, barbendami, stuksendami, braukydami, mėgsta groti drauge žino, kad muzikuojant kartu reikia derintis prie draugų. Geba groti ritmiškai, taisyklingai sėdi, laiko instrumentus, tinkamai naudojami, juos saugo.

Su pieštuku, kreida, medžio anglimi, pagaliuku, ant įvairaus dydžio popieriaus lapo, ant sniego, smėlio veda linijas, kreives, ornamentus, dėlioja iš pagaliukų, spygliukų įvairias linijas.

Puošyboje panaudoja įvairią gamtinę medžiagą: lapelius, gėlytes, žieveles, akmenėlius, kriauklytes ir kt. Bando iliustruoti grožinės literatūros kūrinius arba savo sugalvotus pasakojimus.

Piešia geometrines formas, savo plaštakos, pėdos kontūrus, apvedžioja trafaretų formas, taip išgaudami norimą piešinį, paveikslą. Naudodami įvairaus storumo popierių mokosi aplikuoti plokščias ir pusiau plokščias formas, išgauna įvairias faktūras.

Volioja, minko, spaudžia molį, plastiliną, sūrią tešlą, lipdo iš įvairių medžiagų: plastilino, molio, drėgno smėlio, sniego, tešlos.

Konstruodami, statydami atranda įvairias formas ir erdvės derinius, konstrukcijas, bando atrasti tinkamiausią erdvės ir konstrukcijos santykį: mažoje erdvėje – mažos konstrukcijos, didelėje – didelės. Konstruoja iš gamtinės medžiagos, papildo darbą kitomis medžiagomis: siūlais, plastilinu, sagomis, spalvotu popieriumi, lanksto iš popieriaus nesudėtingus lankstinius, juos puošia, panaudoja žaidimams.

Pratinasi saugiai ir taupiai elgtis su dailės priemonėmis ir medžiagomis.

Žiūri stalo, lėlių teatro vaidinimus, patys įsijungia į veiksmą. Lankosi įvairiuose spektakliuose, juos aptaria, pratinasi atpažinti ir įvardinti žanrą (dramos, lėlių, pantomimos ir pan.).

Žaidžia vaidmeninius žaidimus panaudodami lėles, kaukes, aplinkos daiktus.

KŪRYBIŠKUMAS

Vertybė nuostata. Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

Pasiekimai, vaiko veiksenos. Ima dažus pirštukais, tepa juos ant popieriaus, jų pėdsakus palieka popieriaus lape, tyrinėja dailės priemones – pieštukus, teptukus, kreideles, guašą, plastiliną.

Taškuoja, brūkšniuoja keverzoja teptukais, storais pieštukais, flomasteriais, kreidelėmis. Brauko teptuku per popierių, brėždamas linijas, štampuoja teptuku, pirštu, delnu. Stato, konstruoja, dėlioja dėlionės, mozaikas. Pagal muziką atlieka imitacinius judesius (šokinėja kaip varlytės, supa lėlę ir kt.). Klausosi dainelių, įvairaus tempo muzikos, atlieka įvairius judesius pagal muziką, bando dainuoti, groti.

Pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoja į naujus daiktus, žmones, aplinkos pasikeitimus.

Įsivaizduoja gyvūnus, augalus, daiktus, apie kuriuos jam pasakojama, skaitoma, žaisdamas atlieka įsivaizduojamus simbolinius veiksmus. Eksperimentuodamas ieško naujų atlikimo būdų. Kelia probleminius klausimus, svarsto, siekia savito rezultato, keisdamas ir pritaikydamas turimas patirtis su naujomis idėjomis. Domisi dar nematytais, naujais daiktais ir dalykais, greitai pastebi ir renkasi tai, kas nauja, sudėtinga.

Domisi naujovėmis, ieško naujų idėjų, sprendimų bei atlikimo variantų, nori atlikti ir suprasti vis daugiau naujų, nežinomų dalykų. Atlieka nesudėtingus šokio judesius pagal įvairią muziką, pats kuria nesudėtingus šokius. Bando įvairius vaizdavimo būdus: piešimą, tapymą, liejimą, štampavimą, lipdymą, aplikavimą, viename darbelyje derina keletą dailės technikų.

Eksperimentuodami mokosi atskirti natūralias medžiagas: medį, odą, audinį, gintarą, geležį, akmenį, molį, smėlį, šiaudą, popierių, skystas medžiagas, siūlo idėjas, ką galima iš jų sukurti. Dalyvauja rengiamose grupės, darželio, kitų įstaigų dailės darbų parodėlose, aktyviai reiškia savo idėjas įvairiomis dailės priemonėmis. Bando spontaniškai vaidinti improvizacijose, lėlių teatre, bando kurti savo vaidinimus, naudoja žaislus, karūnėles ir kitas priemones. Pratinasi vaidinti žiūrovams: jaunesniems vaikams, tėveliams, svečiams, mokosi sukurti veikėjo nuotaiką. Žaidžia socialinius žaidimus, panaudoja žodines ir judesių raiškos priemones pasirinktam vaidmeniui atskleisti. Inscenizuoja žinomas pasakas, kuria savas istorijas, pabaigia pradėtą pasaką, komentuoja savo kūrybą.

8. Užtikrinti pozityvų, pasitikėjimo ir pagarba grįstą vaikų, tėvų ir pedagogų bendradarbiavimą, puoselėjant šeimos ir vaiko kultūrą. Sudaryti sąlygas tėvams dalyvauti ugdymo(si) procese, sistemingai teikti informaciją apie vaiko pažangą ir pasiekimus.

Įtraukusis ugdymas

Svarbiausias įtraukiojo ugdymo tikslas kokybiškas ugdymas kiekvienam vaikui, nepriklausomai nuo jų skirtumų. Kitokius ugdymosi poreikius turintys vaikai, kurių raida vienoje ar keliose srityse, lyginant su kitais vaikais, pasižymi savitumu, lėtesne veiklos sparta, didesniu judrumu, kalbos, vaizdo suvokimo ypatumais, reikalauja šalia įprastų ugdymo būdų ieškoti kitokių

ugdymo metodų, individualaus ir/ar kitokio ugdymo organizavimo. Tokių ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo tikslas iš esmės yra toks pat kaip ir vaikų, neturinčių raidos sutrikimų: išmokti būti kiek galima savarankišku, įgyti mokėjimo mokytis gebėjimų, lavinti turimus gebėjimus. Ikimokyklinio ugdymo programa taikoma atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius gebėjimus ir jais remiantis, numatomos tolimesnės ugdymo(si) galimybes. Taigi specialiųjų ugdymosi poreikių vaikui keliami ugdymo tikslai gali ir nesiskirti nuo kitiems grupės vaikams keliamų tikslų. Svarbu nelyginti vaiko ugdymosi pasiekimų su bendraamžių, neturinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekimais. Jo pasiekimus galima lyginti tik su ankstesniais jo paties pasiekimais.

Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas grindžiamas vaiko gebėjimų, poreikių ir interesų pažinimu, parenkant ir taikant individualius ugdymo metodus, formas, specialias mokymo priemones. Į ugdymo procesą įtraukiama ir vaiko šeima. Ji nuolat jaučia ir žino kuo gyvena vaikas, dalyvaujantis įtraukiojo ugdymo procese. Taip sukuriama saugi ir vaiką auginanti aplinka, leidžianti atsiskleisti jo prigimtiniams talentams.

Nuotolinis ugdymas

Įstaiga yra pasirengusi dirbti nuotoliniu būdu, jeigu atsirastų poreikis. Tokiam darbui įsivertiname technologines galimybes, turimas skaitmenines priemones, mokytojų kompetenciją, vaikų amžių ir jų aplinkos galimybes dirbti nuotoliniu būdu. Kiekvienos grupės mokytojai su tėvais priima bendrus susitarimus dėl nuotolinio ugdymo organizavimo formos. Komunikuojama elektroninio dienyno „Mūsų darželis“ pagalba, el. paštu, Facebook, Messenger, telefonu, skaitmeninėse platformose. Pasirinkamos tokios užduočių pateikimo formos ir būdai, kad sudomintų vaikus, atitiktų tėvų lūkesčius. Kiekvieną savaitę tėvams pateikiama ugdomosios veiklos tema, rekomendacijos, įvairios užduotys. Su ugdytiniais, turinčiais specialiuosius ugdymosi poreikius, susisiekiama pagalbos vaikui specialistai (logopedas, socialinis, specialusis pedagogai, psichologas) teikiantys paskirtą pagalbą. Mokytojai stebi ugdytinių pasiekimus, veiklų vykdymą ir t.t..

UGDYMO APLINKA

Įstaigoje ugdymo turinio įgyvendinimui sukurta ir pritaikyta ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų poreikius ir galimybes atitinkanti saugi, estetiška aplinka, kuri yra neatsiejama ugdymo turinio dalis, padedanti siekti ikimokyklinio ugdymo programos tikslo įgyvendinimo. Grupėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams ir aktyviai veiklai. Grupės aplinka kuriama kartu su vaikais. Kiekviena grupė atvira, savita, turinti savo originalų stilių, funkcionali, skatinanti vaikų aktyvumą, norą veikti, ieškoti, atrasti, pažinti.

Grupėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams ir aktyviai veiklai. Vaikų veiklai grupėje sukuriamos jaukios ugdymo(-si) erdves. Mokytojas parenka ir patogiai išdėsto ugdymo priemones įvairioms vaiko ugdymo(-si) sritims. Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaiko amžių, individualius gebėjimus, padėtų vaikui tenkinti emocinius, judėjimo, pažinimo poreikius; tenkintų norą žaisti ir bendrauti su kitais; padėtų pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti, skatintų ugdytis saviraišką, ir kūrybiškumą; būtų sudarytos sąlygos vaikų kultūros plėtotei.

Darželyje vaikai žaidžia, muzikuoja, sportuoja, samprotauja, sprendžia problemas, yra skatinami sutelkti dėmesį, suvokti įsiminti, kritiškai mąstyti ir taikyti įvairius pasaulio pažinimo būdus: stebėti klausinėti, eksperimentuoti, prognozuoti, ieškoti informacijos ir pan.

Sukurtos savitos edukacinės erdvės: vaikų aktyviai fizinei veiklai įrengta sporto salė, kurioje sudarytos sąlygos stiprinti vaikų fizinę sveikatą, diegti sveikatingumo įgūdžius. Meninius gebėjimus vaikai realizuoja muzikos salėje. Turime kūrybines dirbtuves, kur vaikai randa daug įvairių spalvų ir faktūrų medžiagų bei įvairių priemonių meninei veiklai.

Įrengtas žaidimų kambarys „Vaikų respublika“. Tai savita erdvė, kur vaikai gali žaisti su tokiais žaislais, kokių nėra grupėse, gali kurti ant šviesos stalų, džiaugtis šviesos spalvų malonumais, kurti lėlių spektaklius.

Pedagogams ir vaikams sudarytos sąlygos naudotis šiuolaikinėmis technologijomis: kompiuteriais, interaktyviais ekranai, televizoriais, fotoaparatais, multimedija ir kt. Interaktyvūs ekranai įrengti 5 ikimokyklinėse ir 2 priešmokyklinėse grupėse. Ekranuose galime pateikti dinamišką informaciją, piešti ir rašyti skaitmeniniais rašikliais, tai suteikia galimybę sukurti įdomią ugdymosi aplinką.

Logopedžių ir psichologės kabinetai jaukūs, aprūpinti mokomosiomis priemonėmis, kurios nuolat atnaujinamos. Darželio kiemas yra atokiai nuo gatvės, medžių ir kitos žalumos apsuptyje. Turime vaismedžių sodą, kieme auga įvairūs medžiai, kurie ne tik puošia teritoriją, bet ir suteikia galimybę eksperimentavimui, tyrinėjimui ir pažinimui. Vaikai patys augina įvairias daržoves, uogas, vaismedžius. Lauke sudaryta galimybė rinktis veiklą: sportuoti, ilsėtis, žaisti. Žaidimų aikštelės aprūpintos priemonėmis vaikų savarankiškai, kūrybinei, aktyviai ir kitai veiklai: smėlio dėžės, mediniai sporto kompleksai, sūpuoklės ir kt. Maloniai nuteikia visus bendruomenės narius ir vidinis kiemelis, kuriame vyksta įvairios šventės, kepami kepsniai. Pasislėpus po stogeliu vaikams sudarytos sąlygos kūrybiškai veikti net ir blogomis oro sąlygomis. Aplinką (interjerą ir eksterjerą) kuria visa darželio bendruomenė. Darželio bendrosios patalpos-laiptinių aikštelės, koridorių sienos, palangės naudojamos pedagogų, vaikų, tėvų, parodoms rengti, ugdytinių pažinimui lavinti. Čia ypač puiki atmosfera vaikams piešti, kurti, žaisti.

UGDYMO PRIEMONĖS

Ugdomoji aplinka aprūpinta įvairiomis priemonėmis, skatinančiomis vaiko aktyvumą, norą pažinti, stebėti, kurti, tyrinėti, ieškoti, atrasti, bendrauti ir bendradarbiauti. Ugdymosi priemonės tikslingos, veiksmingos, ekologiškos, įvairios, keičiamos pagal poreikį ir galimybę. Visos priemonės, žaislai, knygos išdėstyti taip, kad vaikams būtų prieinami, skatintų smalsumą, norą žaisti, veikti, ieškoti, tirti, atrasti, pažinti.

Socialinės kompetencijos vystymui naudojama:

Lietuvos tautinė atributika (Lietuvos, pasaulio žemėlapiai, vėliavos, gaublys, Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas, tautiniai rūbai, lietuvių liaudies muzikos instrumentai: dūdelės, kanklės, skudučiai, barškučiai ir kt.);

Saugaus eismo priemonės (šviesoforas, elgesio kortelės, dėlionės, stalo žaidimai, saugos liemenės);

Atsipalaidavimo žaislai (minkšti žaislai, kamuoliukai spaudymui rankomis; priemonės šviesos ir šešėlių žaismui, silikoniniai žaislai Pop it); .

Švenčių atributika (popierinės girliandos, širdelės, kaukės, žaislai eglutei, konfeti žaidimui su muilo, vandens burbulais, balionai ir kt.),

Vaikiška bižuterija (karoliai, segės, dirželiai, rūbai, skraistės ir kt.);

Socialinio turinio vaikiškos knygos, žurnalai, interesų, talentų kortelės, poelgio-pasekmės paveikslėliai, daiktų modeliai, žaislai-galvosūkių.

Suaugusiųjų veiklai imituoti skirti žaislai (virtuvės įrankiai, indai, skalbimo, lyginimo reikmenys staltiesis įrankiai ir kt.).

Statybiniai žaislai: didelės tuščiaavidurės kaladėlės, cilindrai, puslankiai, trikampiai, mažos medinės kaladėlės, kubeliai, plastmasinės kaladėlės, gyvulėliai, mašinėlės, virvės, dideli automobiliai.

Žaidimai poromis, keliose (domino, loto, šachmatai, šaškės, įvairūs stalo žaidimai);

Pažinimo kompetencijos vystymui naudojama:

Informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, enciklopedijos, gamtos garsų įrašai, filmuota medžiaga, žymimas gamtos kalendorius, albumai, gaubliai, žemėlapiai).

Priemonės bandymams, tyrinėjimams, eksperimentavimui (mėgintuvėliai, piltuvėliai, vamzdžiai, matuokliai, pipetės, kempinės, vandenį sugeriančios medžiagos, indai, priemonės žaidimui su smėliu ir vandeniu, muilo burbulai, žaislinės plunksnos, didinamieji stiklai, vaškas, magnetai, mikroskopas, veidrodžiai).

Įvairios matavimo priemonės (svirtinės svarstyklės, laikrodžiai, kompasas, termometrai (vandens, oro, kūno šilumos), smėlio laikrodžiai, kortelės su paros laiku, metų laikais, liniuotės, juostelės, metras).

Priemonės kiekiui, skaičiui, formai (skaičiavimo pagaliukai, skaičiuotuvai, specialios didaktinės skaičiavimo priemonės, erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros, žaislai tapatinimui, grupavimui, rūšiavimui, serijų dėliojimui; skaičių, formų, dydžių, spalvų kortelės, priešingybių,

priežasties-pasekmės, nuoseklumo, dalies ir visumos paveikslėliai, kortelės, smėlis, akmenukai, vanduo, gamtinė medžiaga).

Žmonių buities, profesijų atributai įrankiai, rakandai (sodo įrankiai, namų tvarkymo priemonės, meistravimo įrankiai, įvairūs sraigteliai, varžtai, vinutės, raktai, puodeliai, laistytuvai gėlėms, gėlių žemė, kastuvėliai, grėbliukai, žemės porentuvai, puodeliai gėlėms, pakeliamos lėšvės).

Įvairios medžiagos (kietos, minkštos, birios, smulkios, stambios, gamtinė medžiaga (akmenėliai, kriauklės, pagaliukai, kaštonai, džiovintos gėlytės).

Komunikavimo kompetencijos vystymui naudojama:

Knygos vaikams, žurnalai, vaikiškos enciklopedijos, pasakos ir smulkiosios tautosakos kūriniai, paveikslėliai, kortelės, raidynai, žodžių kortelės, juostelės, stalo žaidimai su raidėmis, užrašais, žaislinės knygelės su iškirptais langeliais, žymekliai knygoms, receptų knygos.

Žaislai kubeliai, automobiliai, žaisliniai telefonai, mikrofonas.

Raidžių, žodžių, paveikslėlių loto, domino, įvairios dėlionės, iš įvairių medžiagų pagamintos raidės, pasakų, muzikos, poezijos, smulkiosios tautosakos **įrašai** (kompaktiniai diskai, kompiuteris, kompiuterinės programos).

Šešėlių ir lėlių teatras, magnetinė lenta;

Sveikatos kompetencijos vystymui naudojama:

Priemonės judesių lavinimui: kaspiniai, skarelės, skraistės šokiui, lankai, šokdynės, virvutės, kamuoliai, kilimėliai jogai, gimnastikos suoleliai.

Sportiniams žaidimams: badmintonas, treniruokliai, šiurkštūs, gruoblėti kilimėliai, pagalvėlės, smėlio dėžės, čiužiniai; laipiojimui suoleliai.

Priemonės estafetėms: įvairaus dydžio paskirties kamuoliai, tuneliai, pakabinamas ar pastatomas krepšys, pralindimo lankai, kėgliai;

Paveikslėliai, knygelės, dėlionės, loto augimo ir sveikatos temomis; saugaus eismo vaizdinės priemonės, buities technika.

Riedantys žaislai (karučiai, automobiliai, triratukai, dviratukai, paspirtukai, rogutės);

Sūpuoklės (pakabinamos ir pastatomos ant grindų), čiuožimo kalneliai, karstyklės, suoliukai.

Meninės kompetencijos vystymui naudojama:

Priemonės tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiniams darbams (Įvairių rūšių popierius: piešimo, rašomasis, laikraštiniis, vatmanas, puskartonis, kartonas, pakavimo popierius, banguotas popierius, įvairūs dažai: guašas, akvarelė, dažai skirti piešti pirštais, pastelė, klijai, balta ir spalvota kreida, pilki ir spalvoti pieštukai, įvairaus dydžio, pločio, storio teptukai, žirkklės, kanceliariniai peiliukai, pagaliukai, priemonės darbo vietai uždengti; apranga darbui su dažais ir kt., atspaudai, molbertai, sagos, vielutės, juostelės, sąvaržėlės, virvelės, šiaudeliai, formelės, lentelės.

Priemonės grafiniams, taikomosios dailės darbams skirtingų formų poroloninės kempinės, voleliai, tušas, plunksnos, adatos, vašelis, siūlai; štapavimo, antspaudavimo priemonės, formelės; molbertai; koliažo medžiagos, tušinukai, anglis, pieštukai.

Lipdymo priemonės - druskos – miltų tešla, plastilinas, modelinas, molis , lentelės, kočėlas, plastikiniai peiliukai, įvairios formelės, indeliai ir kt.

Lėlių teatras - širmelė ir kita įranga teatrui, pirštukų lėlės, stalo teatras, pirštinių teatras, lėlės marionetės, lėlės ant lazdelių. Apranga ir vaidybos atributika vaikams (skraistės, skrybėlės, bižuterija, karūnos; flanelinė lenta, magnetinė lenta, kaukės ir karūnos).

Muzikos instrumentai - molinukai, akmenukai, lazdelės, smuikas, išilginė fleita, barškučiai, ksilofonas; kanklės, akordeonas, gitara, ritminiai mušamieji instrumentai (perkusija), savos gamybos instrumentai, muzikos centras, garso grotuvas, barškučiai, pagaliukai.

Būtiniausi įrašai - populiarai, klasikinė, liaudies, vaikų muzika; muzikiniai žaislai;

Priemonės improvizacijai pagal muziką - kaspiniai, vėliavėlės, skraistės, plunksnos;

Priemonės kūrybai - skaidrios įmautės, veidrodėliai, šiaudeliai, spalvoti stikliukai, akmenukai, kartoninės dėžutės, plastikiniai buteliai, medžiagos skiautės, gamtinė medžiaga.

Muzikos literatūra - muzikinių žaidimų, dainelių, švenčių, pramogų scenarijų knygelės.

Informacinės technologinės priemonės. Interneto ryšys grupėje, planšetinis kompiuteris, filmavimo kamera, CD grotuvas, mikrofonas, televizorius, projektorius, įvairūs programuojami elektroniniai žaislai.

Interaktyvios ugdymo priemonės: interaktyvios edukacinės grindys, interaktyvūs ekranai, edukaciniai robotai-bitės, multisensorinių kambarių priemonės ir laboratorinė įranga, mokomosios programėlės.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas – tai duomenų rinkimas apie vaiko individualius poreikius, gebėjimus, ugdymosi pasiekimus bei nuolatinis informacijos apie daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas, gautus rezultatus panaudojant tolimesniam tikslingam vaiko ugdymui(si). Vertinimas, pagrįstas prigimtiniėmis vaiko galiomis, turimomis žiniomis, įgūdžiais, interesais bei patirtimi ir aprėpia visas vaiko raidos sritis.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimai – tai ugdymo(si) procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kurias sprendžiame iš vaiko veiklos ir jos rezultatų. Vertinant pasiekimus, kiekvienas vaikas pripažįstamas kaip asmuo, turintis unikalių gebėjimų, stiprybių ir poreikių.

Vertindami siekiame nustatyti realius vaiko gebėjimus ir patirtį, numatyti ugdymosi perspektyvas, kad būtų galima koreguoti ugdymo procesą ir priimti pagrįstus, su ugdymu susijusius sprendimus.

Vaiko ugdymosi pasiekimų vertinimas lopšelyje-darželyje grindžiamas ilgalaikiu vaiko stebėjimu, vaiko veiklos rezultatų analize, informacijos iš įvairių šaltinių kaupimu ir jos apibendrinimu.

Vaiko pasiekimų vertinimas siejamas su vaiko pažinimu. Tik vaikui pradėjus lankytis darželį, iš vaiko šeimos narių sužinoma apie jo stiprybes, pomėgius ir pasiekimus. Išsiaiškinami tėvų lūkesčiai, aptariamos galimybės tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais.

Vaiko pasiekimai fiksuojami nuolat, kai mokytojas pastebi naujai atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, o apibendrinti vertinimai atliekami 2k. per metus, rudenį (spalio mėn.) ir pavasarį (gegužės mėn.) Informacija apie kiekvieno vaiko pasiekimus ir pažangą renkama ir kaupiama visu vaiko buvimo įstaigoje metu.

Vertinimo procesas vyksta trim etapais: 1. Duomenų surinkimas (vaiko darbeliai, dokumentuoti vaiko pokalbiai, žaidžiančių vaikų stebėjimų užrašai ir kt.) 2. Duomenų interpretavimas ir 3. Rezultatų apibendrinimas, kuriuo remiantis priimamas sprendimas tolimesnei veiklai planuoti.

Vaikų pasiekimai ir pažanga stebimi, fiksuojami ir vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, kuriame pateikta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su amžiaus tarpsnių ypatumais ir vertybinėmis nuostatomis, kurios nubrėžia vaiko pažangos gaires, orientuotas į ugdymosi tęstinumą ir visapusiškumą.

Stebėjimo, vertinimo medžiaga dokumentuojama: kaupiami vaiko dailės ir kiti darbeliai, sukurtos knygelės, pasakojimai, samprotavimai, išsakytos idėjos, darbelių nuotraukos ir kt. Duomenys apie vaiko pasiekimus renkami skirtingose vaiko veiklose: žaidžiant, bendraujant, atliekant darbelį.

Vertinimas atliekamas informacinėje sistemoje „Mūsų darželis“ pagal ugdymosi pasiekimų sričių vertinimo žingsnius. Apibendrinti duomenys pateikiami lentelėje ar diagramoje leidžia palyginti dabartinius vaiko pasiekimus su ankstesniais bei įvertinti daromą pažangą.

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų pasiekimus vertina grupės mokytojos kartu su švietimo pagalbos specialistais, aptaria pagalbos teikimo būdus, informuoja tėvus apie vaiko ugdymosi galimybes ir perspektyvas.

Vaikas – aktyvus savo pasiekimų vertinimo dalyvis, gebantis aptarti savo darbelį, pamatyti atskirus savo veiklos aspektus, pastebėti detales, pasakyti savo nuomonę, kurią fiksuoja grupės mokytojas.

Informacija tėvams apie vaiko pasiekimus teikiama mokslo metų pradžioje ir pabaigoje sistemoje „Mūsų darželis“, kur tėvai gali pamatyti savo vaiko pažangą.

Vertinant vaiko pasiekimus, laikomas vertinimo etikos reikalavimų: objektyvumo, humaniškumo, pozityvumo bei konfidencialumo principų. Vaikų pasiekimai viešai nelyginami.

Vertinimą sąlygojantys veiksniai orientuoti į ugdymosi procesą, individualių gebėjimų raišką ir sklaidą, tęstinumą ir integralumą, o rezultatai naudojami ugdymo aplinkos kūrimui, ugdymo proceso organizavimui, numatant tolesnes ugdymo kryptis ir vaiko veiklos individualizavimo galimybes.

Vaiko ugdymo(si) pasiekimai iliustruoja ir kitas įstaigos veiklos sritis. Jais remiantis, rengiama ugdymo programa, metinis veiklos planas bei aptariami įstaigos įsivertinimo rezultatai.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodika, ŠMSM, 2021.
2. Žaismė ir atradimai, rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogui, O. Monkevičienė, 2021.
3. Geros mokyklos koncepcija (2015). Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2015-12-21 isakymas Nr. V-1308.
4. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
5. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, ŠAC, Vilnius, 2006.
6. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, LR SMM, 2015.
7. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Monkevidiene O. (sud.). - V.: Minkles leidyba, 2001.
8. Raidos psichologija. Žukauskiene R. - V.: Margi raštai, 1998.
9. Monkevičienė O. Idėjos vaikų saviraiškai ir kūrybai. Vilnius, 1995.
10. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (2014). Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
11. Diane trister Dodge, Sherrie Rudick, Kai – lee Berke. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas - „Presvika“, 2008.
12. Diane trister Dodge, Laura J. Colker, Cate Heroman. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas.- „Presvika“, 2007.
13. Piliuvienė A., Dailidienė N., Jakučiūnienė D., ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa. V.: Leidybos centras, 1997.
14. Aukime sveiki ir stiprūs. Vaikų sveikatos ir fizinio ugdymo programa.

15. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. V.: Eugrimas, 1998.
16. Bortkevičienė V. Kad mažylis augtų sveikas. Korekcinė kūno kultūros programa. 1995.
17. Adaškevičienė A. Judėjimo džiaugsmas. Lietuvos ikimokyklinukų fizinio aktyvumo optimizavimo programa. 1996
18. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje . Szarkowicz D. – Thomson Social Science Press, 2011.
19. Projektų metodo pagrindai. Gražienė V.– V.: „Gimtasis žodis“, 2009.
20. Artyn vaiko / Egmonto projektas vaikų darželiams. – V.: Polilogas, 1997.
21. Grinevičienė N., Jarovaitienė R. Tradiciniai žaidimai. – K.: Šviesa, 1997.